

Een archeologisch bureau-onderzoek voor een perceel aan de Wijngaardstraat ongenummerd te Oudewater (U)

K.A. Hebinck

ARC-Rapporten 2009-191

Geldermalsen
2009
ISSN 1574-6887

Colofon

Een archeologisch bureau-onderzoek voor een perceel aan de
Wijngaardstraat ongenummerd te Oudewater (U)

ARC-Rapporten 2009-191
ARC-Projectcode 2009/452

Tekst

K.A. Hebinck

Afbeeldingen

K.A. Hebinck

Tekstuele aanpassingen en redactie

N. van Malssen

definitieve versie

Autorisatie — A. Ufkes

Uitgegeven door

ARC bv

Postbus 41018

9701 CA Groningen

ISSN 1574-6887

Geldermalsen, 2009

Een recente lijst van de ARC-Rapporten is te vinden op www.arcbv.nl

Projectgegevens

Projectnaam	Oudewater, Wijngaardstraat
Projectcode	2009/452
Archisnummer	36519
Beheer en plaats van documentatie	Archaeological Research & Consultancy
Projectleider	drs. K.A. Hebinck
Contact	0345-620105, k.hebinck@arcbv.nl
Opdrachtgever	Jan Snel B.V., dhr. W. Westland
Contact	06-23652825, w.westland@jansnel.com
Bevoegd gezag	Gemeente Oudewater, dhr. L. Bos
Contact	0348-566938, l.bos@oudewater.nl
Beoordeling namens bevoegd gezag	mw. Van den Ende of mw. M. Dütting
Contact	0348-428575, ende.h@woerden.nl, dutting.m@woerden.nl

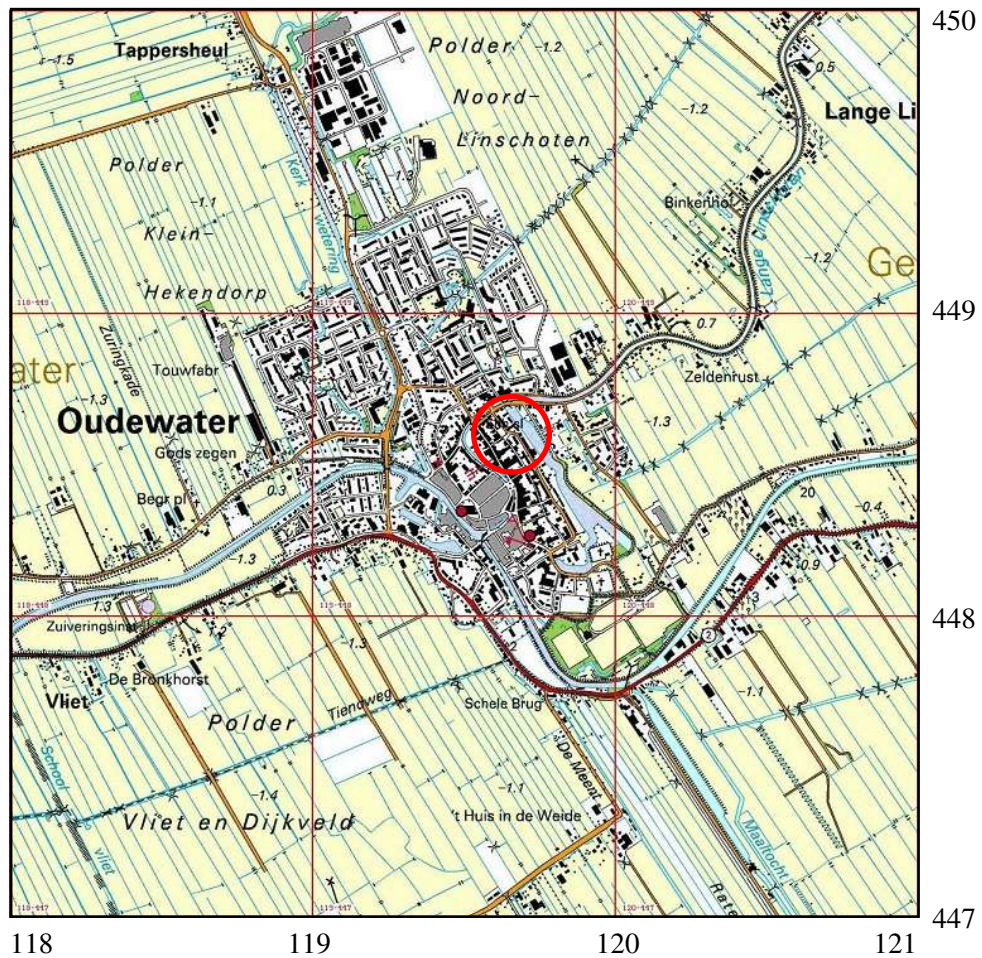
Locatiegegevens

Toponiem	Wijngaardstraat
Plaats	Oudewater
Gemeente	Oudewater
Provincie	Utrecht
Kaartblad	38B
RD-coördinaten	NW: 119.656/448.556 NO: 119.659/448.552 ZO: 119.652/448.547 ZW: 119.649/448.551
Oppervlakte	80 m ²

Beschrijving onderzoekslocatie

Geologie	Formatie van Echteld op Formatie van Nieuwkoop
Geomorfologie	Rievieroeverwal
Bodem	Poldervaaggronden
Historische situatie	De onderzoekslocatie binnen de oude stadskern van Oudewater
Archeologische verwachting	De onderzoekslocatie heeft door de ligging binnen de oude stadskern van Oudewater een hoge verwachting op resten vanaf de Late Middeleeuwen.

Wijngaardstraat ongenummerd te Oudewater

Afbeelding 1 Topografische kaart van de onderzoekslocatie en omgeving (omcirkeld), voorzien van RD-coördinaten. Bron: Topografische Dienst Nederland.

1 Inleiding

1.1 Aanleiding tot het onderzoek

In opdracht van Jan Snel B.V. heeft Archaeological Research & Consultancy (ARC bv) een archeologisch bureau-onderzoek uitgevoerd voor een ongenummerd perceel aan de Wijngaardstraat te Oudewater. Aanleiding tot dit onderzoek vormt de voorgenomen nieuwbouw op de locatie. Door deze werkzaamheden worden mogelijk archeologische resten bedreigd. Conform de Wet op de archeologische monumentenzorg¹ dient het plangebied eerst te worden onderzocht op de aanwezigheid van archeologische waarden. Het bureau-onderzoek is verricht op 14 juli 2009 door drs. K.A. Hebinck. Het archeologisch onderzoek is uitgevoerd conform de eisen die gesteld worden in de Kwaliteitsnorm voor de Nederlandse Archeologie (KNA versie 3.1).²

1.2 Ligging en beschrijving van het onderzoeksgebied

De onderzoekslocatie ligt binnen de oude stadskern van Oudewater. De onderzoekslocatie ligt aan de Wijngaardstraat achter op het perceel van Leeuweringerstraat 34. De locatie is momenteel onbebouwd en is in gebruik als tuin. De oppervlakte van het terrein bedraagt circa 80 m² en ligt op een hoogte van 2,6 m +NAP.

1.3 Overzicht van de geplande werkzaamheden

Op de onderzoekslocatie is de nieuwbouw van twee stadswoningen gepland. Ten behoeve van de fundering zal de bodem tot een diepte van circa 1 m –mv worden verstoord.

1.4 Doel van het onderzoek

Doel van het bureau-onderzoek is het verkrijgen van inzicht in bekende en te verwachten archeologische waarden in en om het plangebied. Op basis van de verkregen informatie wordt een archeologisch verwachtingsmodel voor de onderzoekslocatie opgesteld. Hierin wordt beschreven of er archeologische resten aanwezig (kunnen) zijn in het plangebied, wat de potentiële aard en omvang hiervan is en of de voorgenomen werkzaamheden in het plangebied een bedreiging vormen voor het bodemarchief. Indien dit het geval is, wordt geadviseerd op welke wijze hiermee in het vervolgtraject van de plannen rekening dient te worden gehouden.

1.5 Werkwijze

Voor het bureau-onderzoek wordt bronnenmateriaal uit diverse disciplines geraadpleegd en geïntegreerd tot een archeologisch verwachtingsmodel. Op basis van geologische, geomorfologische en bodemkundige informatie wordt een beeld geschetst van de landschappelijke ontwikkeling van de omgeving van de onderzoekslocatie. Deze landschappelijke ontwikkeling geeft inzicht in de potentiële be-

¹In werking getreden op 1 september 2007.

²De inhoud van de KNA kan worden geraadpleegd op www.sikb.nl.

woonbaarheid van de locatie. Voor de beschrijving van de archeologische waarden wordt gebruik gemaakt van Archis2, de online archeologische database van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE), de Indicatieve Kaart Archeologische Waarden (IKAW) en de Archeologische Monumenten Kaart (AMK), en, indien van toepassing, van informatie over eerder gedaan onderzoek en archeologische waarnemingen. Naast deze informatie wordt, als deze voorhanden zijn, ook gebruik gemaakt van provinciale en gemeentelijke beleids- en verwachtingskaarten. Voor onderhavig onderzoek is gebruik gemaakt van de archeologische waarden- en beleidskaart van de provincie Utrecht.³ Ook is contact opgenomen met mw. N. Stoppelenburg van het Utrechts Archief. De historische ontwikkeling wordt beschreven aan de hand van historisch-topografisch kaartmateriaal en historische bronnen. Hierbij wordt ook ingegaan op eventuele (sub)recente verstoringen die de archeologische verwachting beïnvloeden.

2 Resultaten bureau-onderzoek

2.1 Bekende aardwetenschappelijke waarden

De onderzoekslocatie ligt in het rivierengebied op de overgang naar het primaire gebied en het westelijk veengebied. De archeologische trefkans in deze gebieden hangt in hoge mate samen met de geologische opbouw, omdat de bewoning vóór de bedijkingen in de Late Middeleeuwen zich concentreerde op de relatief hooggelegen en daardoor droge delen.

Tijdens de laatste ijstijd, het Weichselien (115.000–10.000 jaar geleden), was de Rijn een vlechtende rivier die in brede, in oudere sedimenten ingesneden dalen, onder periglaciale omstandigheden vooral grof zand en grind afzette. Deze sedimenten behoren tot de Formatie van Kreftenheye (De Mulder et al. 2003). Vanaf het Laat-Glaciaal tot in het Vroeg-Holoceen werd door inmiddels meanderende, maar zich nog steeds insnijdende rivieren, op deze zanden en grinden een pakket compacte, zandige klei afgezet. Deze zogenaamde Laag van Wijchen is gevormd door klei die tijdens overstromingen in de riviervlakte werd afgezet en waar vervolgens zand inwaaide. Deze pleistocene afzettingen liggen binnen het onderzoeksgebied op een diepte van 10 tot 12 m –mv. Aan het begin van het Holoceen ontstonden onder invloed van de zeespiegelstijging vanuit deze pleistocene riviervlakte meanderende rivieren, zoals die nu in het rivierengebied aanwezig zijn. Ook kon door de gestegen grondwaterspiegel op grote schaal veengroei optreden. Gedurende een groot deel van het Holoceen maakte dit gebied dan ook deel uit van een groot veenmoeras, dat werd doorsneden door verschillende lopen van de Rijn. In het Holoceen hebben de Rijn- en Maastakken zich binnen de Rijn-Maas delta vaak verlegd door rivierverleggingen (avulsies), waardoor een gecompliceerd netwerk is ontstaan van stroomgordels van verschillende ouderdom, die veelal bedekt zijn met jongere afzettingen (Berendsen & Stouthamer 2001). Het verhang van de rivieren is zeer gering en de stroomsnelheid laag, waardoor de rivieren voornamelijk klei hebben afgezet. De oeverwallen van de rivieren zijn vrij smal en relatief laag. De veengroei in de komgebieden ging door tot in de Vroege Middeleeuwen.

³www.provincie-utrecht.nl/chat.

Deze ontwikkeling heeft geleid tot het huidige beeld van de Rijn-Maas delta, waarbij de holocene beddingcordons te herkennen zijn als zandlichamen omgeven door oeverafzettingen van sterk siltig zand tot sterk siltige klei en de fijnere komafzettingen van zwak siltige klei. Deze afzettingen behoren tot de Formatie van Echteld. In het westelijk deel van het rivierengebied bestaan de komgebieden vooral uit een veenpakket, dat wordt gerekend tot de Formatie van Nieuwkoop (De Mulder et al. 2003). Door de sterkere sedimentatie op de oeverwallen kwamen de oeverwallen hoger in het landschap te liggen. Dit is later nog versterkt door een verschil in de mate van klink tussen de bedding- en oeverafzettingen en de komafzettingen (Berendsen 2004). Hierdoor liggen de stroomcordons nu hoger binnen het omringende komgebied. De stroomcordons vormden hierdoor geschikte bewoningsplaatsen in het rivierengebied en hebben dan ook een hoge archeologische trefkans. De nattere komgebieden hebben een lage archeologische trefkans. Oeverafzettingen op de overgang van beddingcordons naar de komgebieden hebben een middelhoge trefkans.

De onderzoekslocatie ligt op oeverafzettingen van de Hollandsche IJssel, nabij de monding van de Lange Linschoten. De Hollandsche IJssel was actief van 1805 BP⁴ tot de afdamming van de Lek in 1285. De Lange Linschoten was actief van 2400 tot 1800 BP, waarbij deze van 1800 tot 1250 BP alleen nog water voerde bij hoge waterstanden (Berendsen & Stouthamer 2001). De Lange Linschoten wordt door Berendsen & Stouthamer (2001) beschouwd als primariene crevasse. Daarnaast kunnen in de diepere ondergrond nog oeverafzettingen van de stroomcordons van Oudewater verwacht worden. Deze stroomcordons waren actief van 10.000 tot 6200 BP. De oeverafzettingen hiervan liggen op een diepte van 6 tot 7 m –mv.

Volgens de geomorfologische kaart (afb. 2) bevindt de onderzoekslocatie zich in bebouwd gebied op de rivieroeverwal (3K25) van de Hollandsche IJssel en de rivierinversierug (3K26) van de Lange Linschoten. Verder is het gebied vooral aangegeven als rivierkomvlakte (1M23). Volgens de bodemkaart (afb. 3) zijn op de oeverwal van de Hollandsche IJssel kalkhoudende poldervaaggronden (Rn95A) aanwezig en op de inversierug van de Lange Linschoten kalkloze poldervaaggronden (Rn47C). Binnen de rivierkomvlakte zijn vooral kalkloze drechtaaggronden te vinden. Dit zijn gronden waar binnen 80 cm –mv veen wordt aangetroffen (De Bakker & Schelling 1989).

2.2 Bekende archeologische waarden

In het rivierengebied heeft de bewoning zich geconcentreerd op de hoger gelegen stroomcordons. De onderzoekslocatie is gelegen op de oeverafzettingen van de Hollandsche IJssel nabij het punt waar de Lange Linschoten in de Hollandsche IJssel uitmondt. Op de afzettingen van de Hollandsche IJssel zijn volgens Berendsen & Stouthamer (2001) archeologische resten aangetroffen uit de Romeinse Tijd en vooral de Middeleeuwen. Op de afzettingen van de Lange Linschoten zijn archeologische resten gevonden uit de Late Middeleeuwen. De oeverafzettingen van de Hollandsche IJssel hebben op de IKAW (afb. 4) een lage trefkans. De beddingafzettingen van de Lange Linschoten en de stroomcordons van Oudewater hebben

⁴BP: before present, ¹⁴C-jaren voor heden waarbij 1950 als referentiejaar wordt genomen.

respectievelijk een hoge en middelhoge trefkans op archeologische resten. De onderzoekslocatie ligt in de laatmiddeleeuwse kern van Oudewater, een monument van hoge archeologische waarde (monumentnr. 12020). Hierdoor heeft de onderzoekslocatie op de provinciale verwachtingskaart een hoge archeologische trefkans op resten uit de periode Late Middeleeuwen – Nieuwe Tijd.

Naast de stadskern van Oudewater zijn in de omgeving nog twee archeologische monumenten aanwezig. Ook deze monumenten hebben betrekking op de periode Late Middeleeuwen – Nieuwe Tijd:

- Op 230 m ten zuidwesten van de onderzoekslocatie ligt binnen de stadskern AMK-terrein 12326, een monument van zeer hoge archeologische waarde. Het betreft de huidige kerk met daaronder nog de tufstenen resten van een voorganger.
- Op 1.250 m ten zuidwesten van de onderzoekslocatie liggen op de oeverwal van de Hollandsche IJssel de resten van het versterkte huis Te Vliet. Dit AMK-terrein is een monument van zeer hoge archeologische waarde (monumentnr. 6391). Het betreft een ruïne gelegen op een verhoogd terrein, dat gedeeltelijk door grachten omgeven is. Waarschijnlijk dateert Te Vliet uit de tweede helft van de 13de eeuw.

Verder zijn in de omgeving twaalf waarnemingen bekend. Al deze waarnemingen dateren uit de periode Late Middeleeuwen – Nieuwe Tijd en zijn op één waarneming bij het huis Te Vliet na, allemaal afkomstig uit de stadskern van Oudewater. Zo zijn op 190 m ten noorden van de locatie de funderingsresten van de stenen omwalling van de stad aangetroffen (waarnemingsnr. 24635). Op 200 m ten zuidwesten van de locatie zijn bij een verkennend onderzoek fragmenten aardewerk, bot, baksteen en een spijker uit de periode Late Middeleeuwen – Nieuwe Tijd aangetroffen (waarnemingsnr. 405810). Iets meer naar het zuiden is midden in de stadskern naast aardewerk ook een cultuurlaag op de oeverafzettingen van de Hollandsche IJssel aangetroffen. De exacte datering hiervan is onbekend (waarnemingsnr. 405871).

Op 190 m ten zuiden van de locatie, op de hoek van de Wijngaardstraat en de Oude Huygensteeg, is in 2003 door ARC bv een verkennend booronderzoek uitgevoerd. Hierbij is in een verstoorte context een fragmentje aardewerk uit de Late Middeleeuwen aangetroffen. Door de verstoring werd de kans klein geacht dat hier nog archeologische resten aangetroffen konden worden, waardoor verder onderzoek niet noodzakelijk was (Essink 2003). Voor een terrein aan de overkant van de Wijngaardstraat op 30 m van de onderzoekslocatie worden op basis van een bureau-onderzoek archeologische resten direct onder het oppervlak verwacht. Voor deze locatie is een vervolgonderzoek door middel van proefsleuven geadviseerd (onderzoeksmelding 32364).

2.3 Historische situatie

Oudewater is ontstaan op de plaats waar het riviertje de Lange Linschoten uitmondde in de Hollandsche IJssel. Mogelijk is de naam een verbastering van Oude Waard, vermoedelijk de oorspronkelijke naam van de hoogte, waarop de stad is ge-

sticht. De oudste vermelding van Oudewater dateert van 1239.⁵ Wanneer de stad is gesticht is niet duidelijk; de oudste aangetroffen resten zijn van een voorloper van de huidige kerk en dateren uit eind 11e eeuw of begin 12e eeuw (Den Boer & Schouten s.a.). Er is verondersteld dat de stad terug gaat tot de Romeinse Tijd, maar hier zijn geen concrete aanwijzingen voor gevonden. Oudewater behoorde aanvankelijk tot het Sticht en was in het midden van de 13e eeuw een handels- en nijverheidscentrum van enige importantie. Bovendien was het een grensvesting op de grens van Holland en het Sticht. Oudewater kreeg stadsrechten van Hendrik van Vianden, bisschop van Utrecht van 1250 tot 1267. Rond 1280 werd Oudewater in onderpand gegeven aan de graaf van Holland, Floris V (Van der Aa 1839–1851). Vanwege de ligging op de grens tussen Holland en het Sticht werd de ontwikkeling van Oudewater gestimuleerd door de graven van Holland. Bekend is dat de stad in 1321 stadsmuren heeft. Deze ommuring is ook te zien op de stadsplattegrond van Jacob van Deventer uit 1557 (afb. 5). Hierop is te zien dat er destijds sprake was van een dubbele gracht om Oudewater. Door de ligging in het grensgebied is de stad verschillende malen ingenomen bij geschillen tussen Holland en het Sticht, waaronder in 1349, 1374 en 1401 (Den Boer & Schouten s.a.).

Eén van de belangrijkste gebeurtenissen uit de geschiedenis van Oudewater is de belegering en inname door de Spanjaarden in 1575. Bij de inname werd een groot deel van de stad verwoest. Ook werd een groot deel van de bevolking uitgemord. De stad heeft hierna lange tijd in puin gelegen. In 1580 kwam Oudewater weer onder gezag van de Prins van Oranje. De 16e en 17e eeuw waren een periode van voorspoed voor Oudewater, vooral door de opkomst van de touwslagerijen. In deze periode werd in de Lopiker- en Krimpenerwaard en het Land van Woerden op vrij grote schaal hennep geteeld voor de touwproductie. In Oudewater waren vele touwfabriekjes waar de hennep werd verwerkt tot garen. Vooral in de 17e eeuw was er grote vraag naar dit touw, dat werd gebruikt voor het vervaardigen van visnetten, trossen en kabels voor de visserij en zeevaart. De vesting Oudewater bleef tot begin 19e eeuw bestaan. Na de opheffing van de Oude Hollandse Waterlinie werden ook de vestingwerken aan de stad overgedragen.⁶ Deze vestingswerken zijn nog herkenbaar op de topografische kaart uit 1875 (afb 7).

Op de stadsplattegrond van Jacob van Deventer uit 1557 (afb. 5) is te zien dat de onderzoekslocatie binnen de stadmuur ligt en dat er bebouwing op de locatie aanwezig is. Ook op de stadsplattegrond van Johannes Blaeu uit 1647 is te zien dat er op de onderzoekslocatie bebouwing aanwezig is. Hierop staat ook aan de overkant van de Wijngaardstraat, ten zuidoosten van de onderzoekslocatie een klooster aanwezig is. Volgens de kadastrale kaart uit 1820–1830 was de locatie destijds onbebouwd en in gebruik als tuin. Het perceel was in het bezit van Willem Zuurhout, schoenmaker te Oudewater. Op de topografische kaarten uit 1875 en 1921 (afb. 7 en 8) is er weinig verandering in deze situatie te zien, wel lijkt er minder bebouwing aanwezig op de Wijngaardstraat. Het is echter niet goed te bepalen, door de schaal van deze kaarten, of op de onderzoekslocatie bebouwing aanwezig is of niet.

⁵www.geschiedkundigeverenigingoudewater.nl.

⁶www.kich.nl.

2.4 Gespecificeerd archeologisch verwachtingsmodel

Op basis van de bij het bureau-onderzoek verkregen informatie kan een archeologisch verwachtingsmodel voor het plangebied worden opgesteld. De onderzoekslocatie ligt binnen de oude stadskern van Oudewater. Oudewater ligt op oeverafzettingen van de Hollandsche IJssel op het punt waar de Lange Linschoten in de Hollandsche IJssel uitmondt. De Hollandsche IJssel was actief van 1805 BP tot de afdamming van de Lek in 1285. De Lange Linschoten was actief van 2400 tot 1800 BP. De middeleeuwse stadskern van Oudewater is een monument van hoge archeologische waarde. De onderzoekslocatie heeft hierdoor ook een hoge trefkans op archeologische resten. Deze archeologische resten kunnen direct onder het maaiveld verwacht worden. Het gaat hierbij vooral om muurresten van oude bebouwing, waarvan uit historische bronnen blijkt dat deze op de onderzoekslocatie aanwezig was, maar ook om water- en/of beerputten. Ook kunnen er resten aangetroffen worden die samenhangen met de touwproductie. De resten zullen vooral bestaan uit anorganische resten zoals aardewerk, stenen artefacten en mogelijk metaal. Daarnaast kunnen er ook organische resten zoals hout, bot en leer bewaard gebleven zijn. De kans op aanwezigheid van archeologische resten is afhankelijk van de intactheid van het bodemprofiel. De bodem kan reeds verstoord zijn bij voorgaande werkzaamheden op de locatie.

3 Samenvatting en conclusie

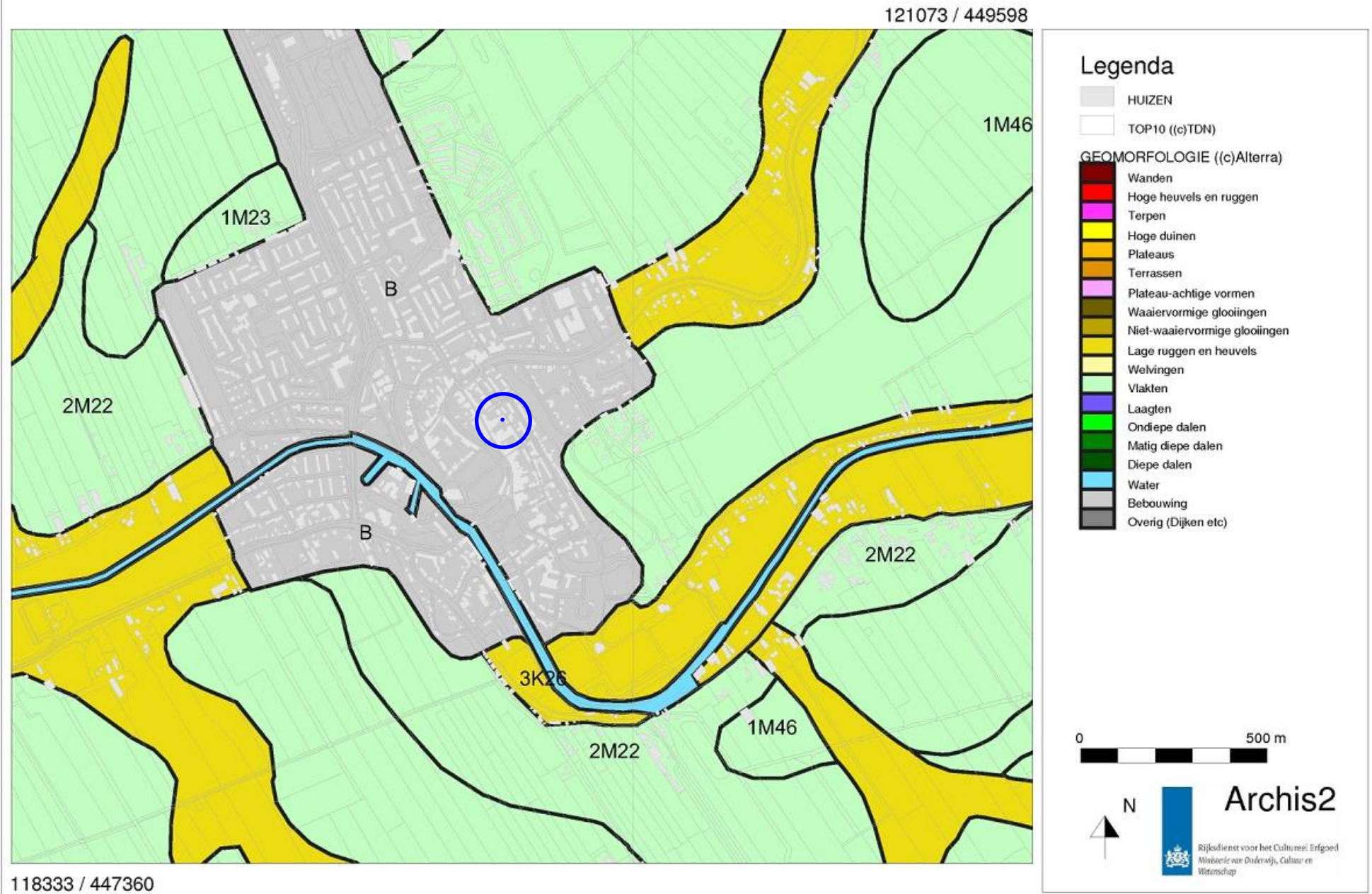
De onderzoekslocatie ligt binnen de stadskern van Oudewater op oeverafzettingen van de Hollandsche IJssel. Oudewater ligt op het punt waar de Lange Linschoten in de Hollandsche IJssel uitkomt. De afzettingen van de Hollandsche IJssel hebben een lage trefkans op archeologische resten uit de periode Romeinse Tijd – Late Middeleeuwen. De afzettingen van de Lange Linschoten hebben een middelhoge tot hoge trefkans op resten uit de Late Middeleeuwen. De oude stadskern van Oudewater is een monument van hoge archeologische waarde. Hierbinnen zijn archeologische resten te verwachten uit de periode Late Middeleeuwen – Nieuwe Tijd. Uit historische bronnen komt naar voren dat op de onderzoekslocatie bebouwing aanwezig is geweest. Hiervan kunnen mogelijk nog resten aanwezig zijn.

4 Aanbeveling

Op basis van de resultaten van het bureau-onderzoek wordt geconcludeerd dat er binnen de onderzoekslocatie waarschijnlijk archeologische sporen en/of resten aanwezig zijn. Een vervolgonderzoek op de locatie is daarom noodzakelijk. Geadviseerd wordt om dit vervolgonderzoek uit te voeren in de vorm van een proefsleuvenonderzoek (IVO-P). Hiervoor dient een Programma van Eisen (PvE) te worden opgesteld, dat voor aanvang van de werkzaamheden moet worden goedgekeurd door het bevoegd gezag, de gemeente Oudewater. Het bevoegd gezag beslist of en in welke vorm vervolgonderzoek dient plaats te vinden.

Literatuur

- Aa, A.J. van der, 1839–1851. *Aardrijkskundig woordenboek der Nederlanden, bijeengebragt door A.J. van der Aa, onder medewerking van eenige Vaderlandsche Geleerden*. Gorinchem.
- Bakker, H. de & J. Schelling, 1989. *Systeem van bodemclassificatie voor Nederland; de hogere niveaus*. Wageningen.
- Berendsen, H.J.A., 2004. *De vorming van het land*. Assen (Fysische geografie van Nederland). Vierde, geheel herziene druk.
- Berendsen, H.J.A. & E. Stouthamer, 2001. *Palaeogeographic development of the Rhine-Meuse delta, The Netherlands*. Assen.
- Boer, A.W. den & Johan Schouten, s.a. *Oud-Oudewater*. Oudewater.
- Brandt, R.W. et al. (red.), 1992. *ARCHIS. Archeologisch Basis Register, versie 1.0*. Amersfoort.
- Essink, M., 2003. *Een archeologisch inventariserend veldonderzoek (IVO) door middel van een bureauonderzoek en boringen aan de Wijngaardstraat te Oudewater, gemeente Oudewater (U)*. Groningen (ARC-Rapporten 2003-32 = ARC-Publicaties 91).
- Mulder, E.J.F. de, M.C. Geluk, I. Ritsema, W.E. Westerhoff & T.E. Wong, 2003. *De ondergrond van Nederland*. Utrecht.

Afbeelding 2 Geomorfologische kaart van de onderzoekslocatie (blauw omcirkeld) en omgeving. Bron: Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed/Archis II.

121073 / 449598

118333 / 447360

Legenda

- HUIZEN
- TOP10 ((c)TDN)
- BODEM ((c)Alterra)**
- Associaties
- Brikgronden
- Bebouwing
- Dijk, bovenlandstrook
- Dikke eerdgronden
- Fluviale afz ouder pleistoceen
- Groeve, gegraven, mijnstort
- Kalksteenverweringsgronden
- Oude rivierkleigronden
- Overige oude kleigronden
- Ondiepe keileemgronden
- Leemgronden
- Zeekleigronden
- Mariene afz ouder pleistoceen
- Niet-gerijpte minerale gronden
- Oude bewoningsplaatsen
- Rivierkleigronden
- Kalk lutumarme gronden
- Veengronden
- Moerige gronden
- Water, moeras
- Podzolgronden
- Kalkloze zandgronden
- Kalkhoudende zandgronden

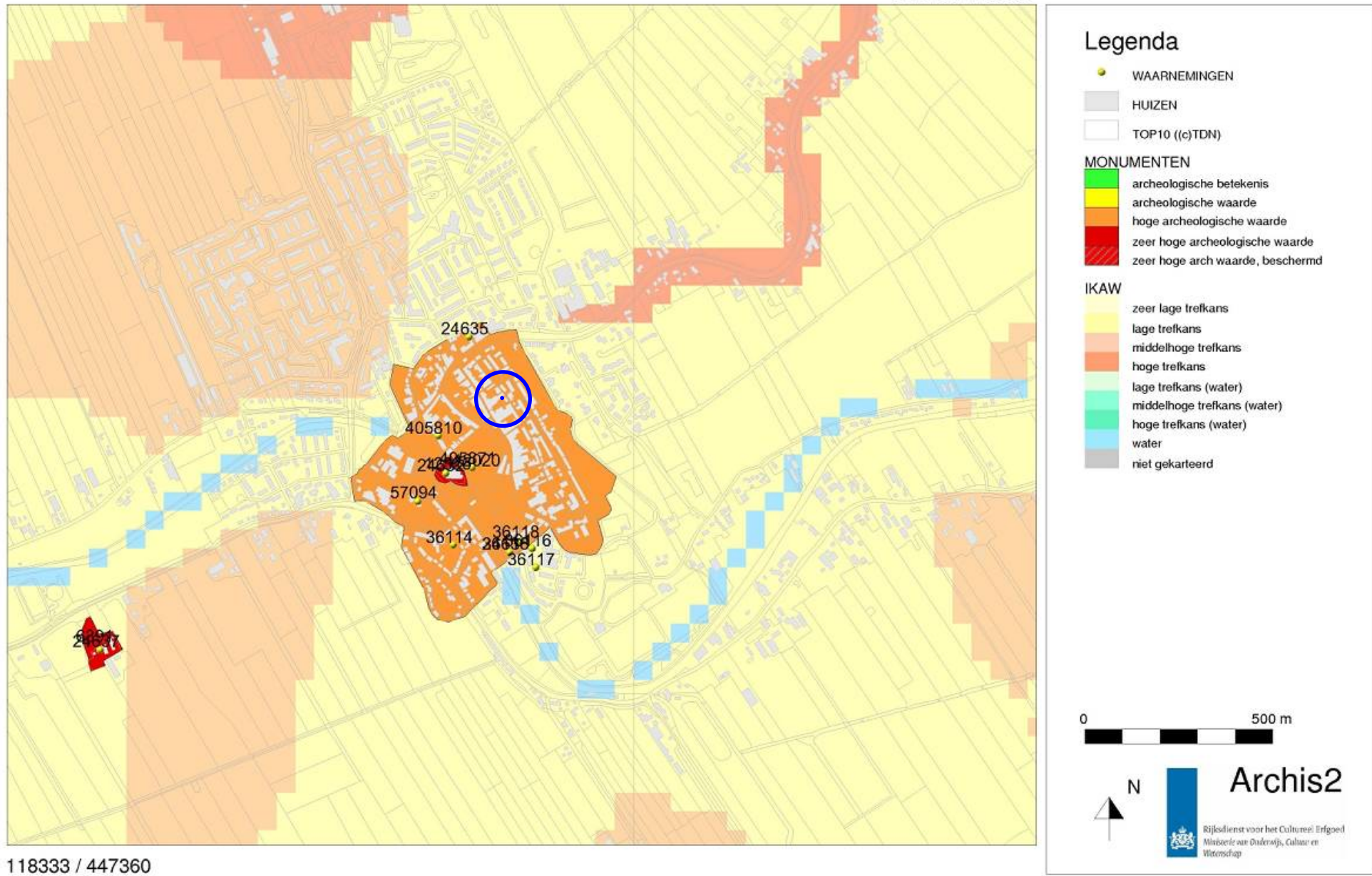
0 500 m

Archis2

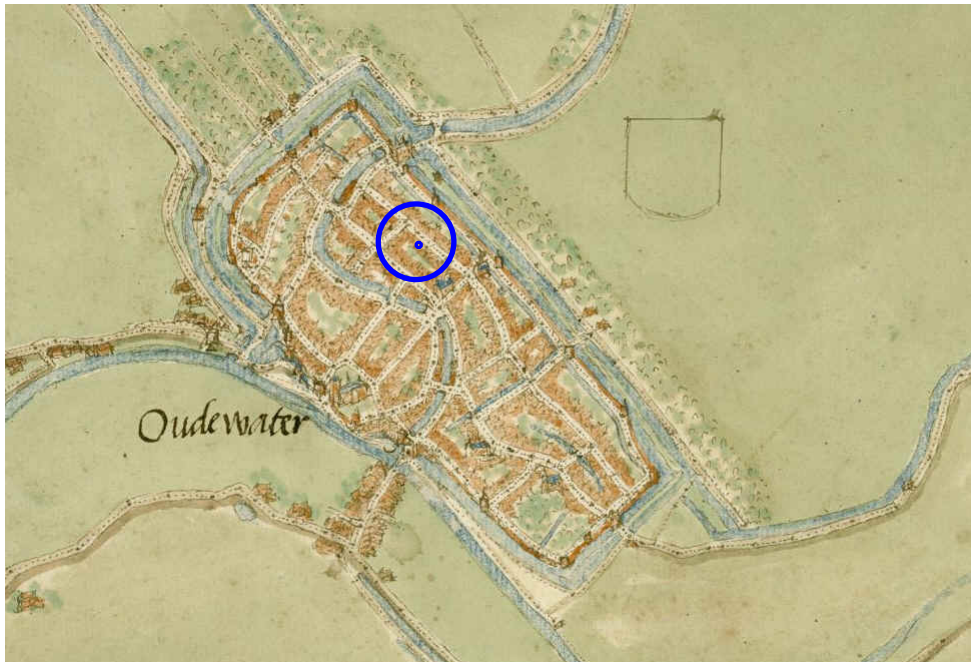
Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

121073 / 449598

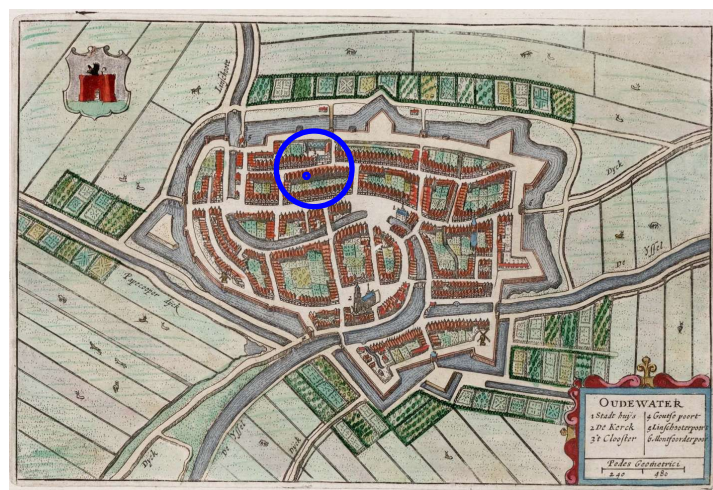

Afbeelding 4 Archeologische waarden op de onderzoekslocatie (blauw omcirkeld) en in de omgeving. Bron: Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed/Archis II.

Wijngaardstraat ongenummerd te Oudewater

Afbeelding 5 Een deel van de onderzoekslokatie (omcirkeld) op de stadsplattegrond van Jacob van Deventer uit 1557. Bron: www.hetutrechtsarchief.nl.

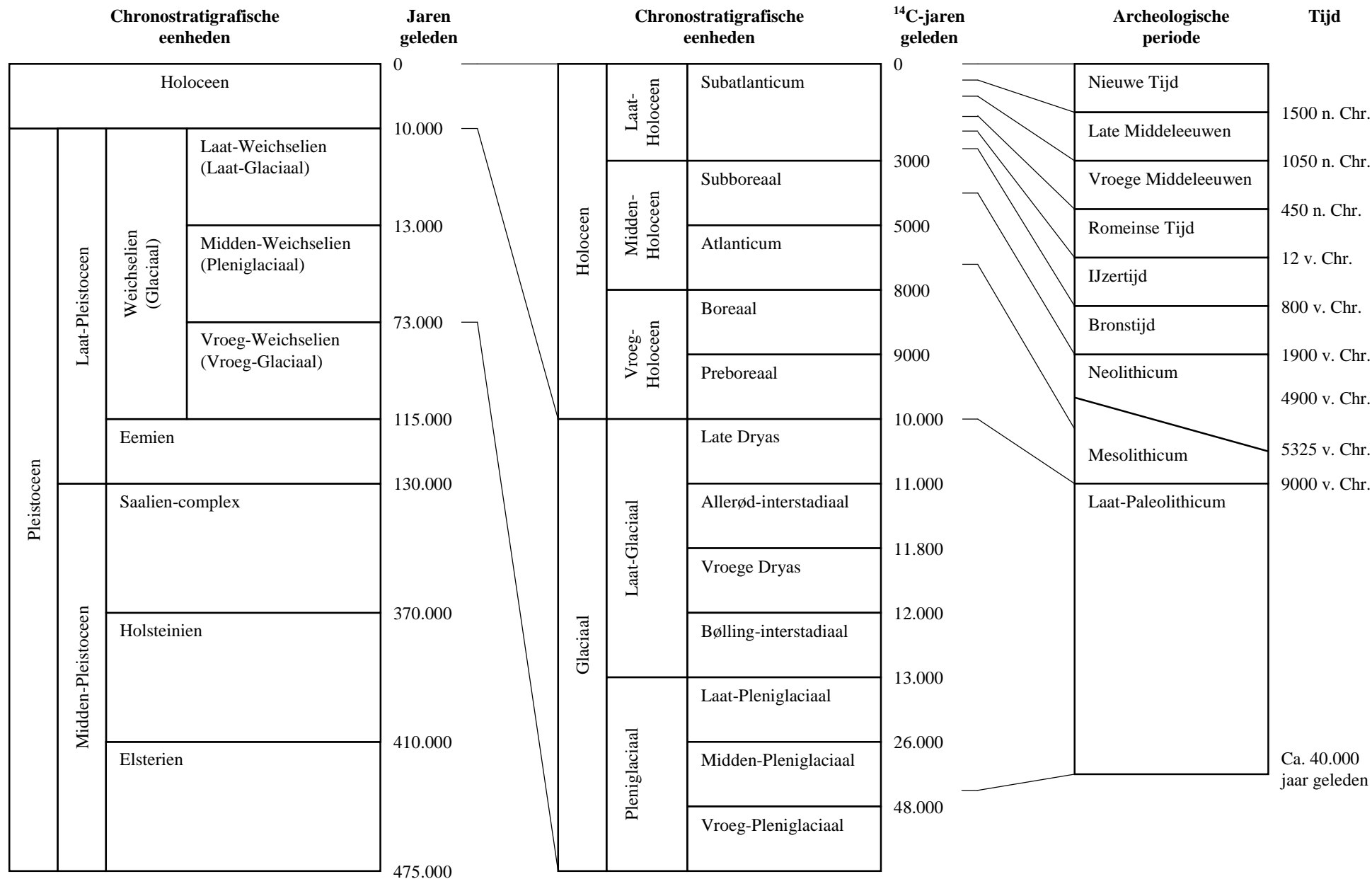
Afbeelding 6 Een deel van de onderzoekslokatie (omcirkeld) op de stadsplattegrond van Johannes Blaeu uit 1647. Bron: www.geheugenvannederland.nl.

Afbeelding 7 De onderzoekslokatie (omcirkeld) en omgeving op topografische kaart uit 1875. Bron: www.watwaswaar.nl.

Afbeelding 8 De onderzoekslokatie (omcirkeld) en omgeving op topografische kaart uit 1921. Bron: www.watwaswaar.nl.

Bijlage 1 Een overzicht van geologische (chronostratigrafische) en archeologische periodes. Door: A.J. Wullink. Gebaseerd op: Brandt et al. 1992; De Mulder et al. 2003; Berendsen 2004.